Raskaan kuorma-autoliikenteen tienkäyttövero (vinjetti)

14.1.2019

LVM/120/02/2019

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Taustaa

- Hallitusohjelman mukaan Suomessa otetaan käyttöön raskaan liikenteen tienkäyttömaksu (vinjetti)
- Vinjetin tavoite on saattaa ulkomaille rekisteröidyt Suomen tieverkkoa käyttävät raskaat ajoneuvot suomalaisten ajoneuvojen kanssa tasavertaisesti veronalaisiksi.
- Vinjetin aiheuttama lisäkustannus kompensoidaan ammattiliikenteelle alentamalla käyttövoimaveroa EU-maksimin mukaisesti.
- Edelleen hallitus vahvisti puoliväliriihessä 2017, että vinjetti otetaan käyttöön hallitusohjelman mukaisesti.
- Puoliväliriihen jälkeen liikenne- ja viestintäministeriö, valtiovarainministeriö ja Trafi ovat yhdessä selvittäneet erilaisia etenemisvaihtoehtoja.

Kansainvälisiä esimerkkejä (LVM 1/2018)

Taulukko 1 Vertailutaulukko keskeisistä tiedoista raskaan liikenteen maksujärjestelmissä

	Ruotsi	Viro	Iso-Britannia	Ranska	Saksa
Käyttöönottovuosi	1998	2018	2014	n. 1960	2005
Maksuvelvolliset ajoneuvot	kotimaiset: yli 7 t koukulla ulkomaiset yli 12 t	yli 3,5 t	yli 12 t	kaikki ajoneuvot	yli 7,5 t (aluksi yli 12 t)
Maksullinen verkko	kotimaiset: koko verkko ulkomaiset: moottoritiet + osa E-teistä	koko verkko	koko verkko	yksityiset moottoritiet	moottoritiet + joitakin muita pääteitä 2018: laajennus 39.000 km muita teitä
Hinnoittelu	Eurovignette	oma	oma	oma	oma
Teknologia	e-vinjetti	e-vinjetti	e-vinjetti	mikroaalto (DSRC)	satelliitti (GNSS)

Kuva 2 Kiinteä ANPR-valvonta-asema (kuva: www.toll-collect.de).

Aikaperusteisesta hinnoittelusta (vuosi, kuukausi, viikko, päivä) ollaan siirtymässä kohti kilometriperusteista hinnoittelua (esimerkiksi Saksa ja Belgia, seuraavana Alankomaat).

Komissio on tavoitellut tätä siirtymää vuoteen 2023 mennessä.

Esitys laiksi raskaan kuorma-autoliikenteen tienkäyttöverosta

- Hallitus esittää raskaille kuorma-autoille (yli 12 tonnia, eli N_3- ja N_3G-luokan kuorma-autoja) kohdistettua uutta tienkäyttöveroa, joka koskisi sekä kotimaisia että ulkomaisia kuorma-autoja Suomen tieverkolla.
- Vero olisi aikaperusteinen (vuosi, kuukausi, viikko, päivä).
- Suomessa ei ole aikaisemmin ollut veroja tai maksuja, joita nyt esitetty aikaperusteinen tienkäyttövero (vinjetti) edustaa.
- Tienkäyttöveroa (vinjettiä) kompensoitaisiin kotimaisille ajoneuvoille käyttövoimaveron alennuksilla.

Taloudelliset vaikutukset

- Tienkäyttöveron käyttöönoton arvioidaan lisäävän valtion vuotuisia verotuloja noin 34 miljoonalla eurolla.
- Kuorma-autojen käyttövoimaveron alentamisen arvioidaan puolestaan vähentävän valtion verotuloja noin 28 miljoonalla eurolla.
- Veromuutosten yhteenlasketun vaikutuksen arvioidaan siten olevan vuositasolla noin kuusi miljoonaa euroa verotuottoja lisäävä.
- Uuden veron arvioidut käyttöönottokustannukset ovat noin 800 000—1 100 000 euroa.
- Kun otetaan huomioon tienkäyttöveron käyttöönotosta aiheutuvat veronkannon vuosittaiset noin 2,5 miljoonan euron kustannukset, **ehdotettujen muutosten yhteisvaikutuksen arvioidaan olevan valtiontalouden kannalta vuositasolla noin 3,5 miljoonaa ylijäämäinen.**

Raskaan liikenteen vinjetin muita vaikutuksia

- Kotimainen kuorma-autoilija maksaa jatkossa kahta eri veroa (käyttövoimavero ja vinjetti), joilla on erilaiset määräytymisperusteet.
- Veron mahdollisia vaikutuksia raskaan ajoneuvokannan ominaisuuksiin ja ajoneuvojen käyttöön (akselisuus, kokoluokkajakauma, liikennekäytössä olo, kannan koko ja ajoneuvojen käyttö- ja kuormitusasteet) on vaikea ennakoida.
- Täysi kompensointi lieventää ja ehkä neutralisoi vaikutuksia. Samaan aikaan esimerkiksi suuret yhdistelmät yleistyvät.
- Vinjetillä ei odoteta olevan merkittäviä vaikutuksia päästöihin, onnettomuuksiin ja tieverkon kulumiseen.

EU-lainsäädännöllisiä näkökulmia

- EU-oikeudellisia näkökulmia, joihin komissio mahdollisesti tulee kiinnittämään huomiota:
  - Tienkäyttöveron täysimääräinen kompensaatio kotimaisille ajoneuvoille alentamalla käyttövoimaveroa
  - 3,5–12,0 tonnisten ajoneuvojen jättäminen verovelvollisten ulkopuolelle (edellyttää direktiivin mukaan poikkeamisperustetta)